

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

P. 18. Conscientia practicè certa, Ejus norma & securitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

P. XVIII. *Conscientia practicè certa.*

Qui operatur cum opinione verè probabili, potest reflexè sic procedere ut habeat conscientiam practicè certam, quod licitè operetur.

Ratio est. Quia potest esse certus quod opinio, quâ nititur, sit probabilis, id est, nitatur motivis gravibus, ex quibus viri prudentes in rebus magni momenti operari solent. Atqui certus est quod prudenter agendo non possit peccare. Ergo practicè securus est si sic procedat, quod hic & nunc operando peccatum non admittat. Illa enim conclusio est practicè certa, & secura, quæ ex præmissis certis ac indubitatis deducitur: & quamvis de materiali honestate objecti non sit securus, certus tamen est de formali honestate suæ actionis. Undè si probabiliter jejunos, judices tibi hic & nunc bonum esse communicare, hoc ipso practicè certum est tibi licitum & bonum esse ad Communionem accedere, etsi aliàs spectatâ rei exigentiâ, sive ex causa tibi non satis nota communionis illa prohibita foret.

Neque hoc est dictamen aliquod novum, aut à Theologis excogitatum, sed ipsi naturæ rationali insitum, & juxta quod procedunt passim homines nullis Theologiæ principiis, sed solo rationis lumine instructi, dum circa res per se non evidentes operantur, etsi ad ratiocinationem suam distinctè non reflectant. Sic agricola dum hæret incertus, an propter periculum pluvix liceat hic & nunc in die Festo sænum
aut

aut segetem colligere, adit suum Parochum, & ab eo resolutionem postulat. Parochus pro captu suo resoluit id licere, quamvis à parte rei periculum pluviae tam magnum non sit ut verè excuset. In hoc casu agricola determinat se ut credat Parocho, quamvis motivum illi credendi multis de causis sit fallibile. Et tamen certum est, quod in hac agricolae dispositione, liceat illi in die festo laborare; & hoc ipsum evidenter cognoscit: quia rationis ductu procedit ad hunc syllogismum & conclusionem evidentem. Dicitur mihi omne objectum quod post idoneum examen prudenter judico non esse prohibitum. Atqui ego post idoneum examen apud meum Parochum, an tali die colligere fœnum sit prohibitum, prudenter judico illud non esse prohibitum. Ergo hic & nunc mihi licitum est velle tali die fœnum colligere. Hæc conclusio est ultimum dictamen conscientiae, ex præmissis evidentibus, certum & evidens, cui voluntas in operando se rectissimè conformat. Quod ex natura rei etiam ulterius declaratur. Si post operationem illam agricola à quopiam interrogetur: quomodò ausus fuerit in die festo fœnum colligere? Non respondebit, quia mihi certum erat pluviam secuturam, aut Pastorem meum in hoc à verò non aberrare. Sed dicet, quia posito illo probabili pluviae periculo, & Pastoris responso, certò judicavi & conclusi, mihi tunc licitum esse fœnum colligere. Ecce, certitudo conscientiae non ponitur in ipso objecto circa quod agendum est, sed in evidenti & ultimo dictamine conscientiae de licita operatione hic & nunc exercenda.

Porrò, simili modo omnes passim homines recti ac sinceri, quoties operationis malæ arguantur,

guuntur, ex ipso rationis dictamine hanc excusationem tanquam legitimam depromunt: Omnibus ut potui consideratis, & motivis non levibus inductis, conclusi sic mihi faciendum esse: si erravi, non est mea culpa. Et in hoc, quoad forum internum conscientiae, tam ipsi, quam alii non dubitant se prudenter acquiescere.

Hujus principii evidentia ostenditur etiam a priori in ordine ad iudicium divinum. Quia non habemus a Deo aliam Regulam proximam actionum nostrarum, quam prudens dictamen conscientiae nostrae: & secundum hoc a Deo iudicabimur, non secundum objectivam rei veritatem, a qua viri probi & sancti saepe aberrant, etiam dum meritorie operantur. Ergo quando post debitum examen ex congruis motivis prudenter iudicamus aliquid licitum esse, & hoc ipsum reflexe cognoscimus, inde nobis evidenter constat, illud Regulae nobis a Deo constitutae recte conformari: ac proinde honestum & licitum esse. Hoc autem est quod principium illud importat: ergo manifeste constat de illius principii evidentia.

Et haec est unica certitudo conscientiae quae ad operandum circa objecta magis vel minus probabilia formari potest: & quae rite elucidata facile amover lapidem offensionis, sive suspicionis de modo minus solido in illis procedendi: quod & pluribus exponitur paulo infra de Controversiis generalibus §. 2. & 3.

P. XIX. *De opinione minus probabili.*

Licitum est sequi opinionem verè probabilem, relictâ opinione oppositâ probabiliori &